

2030 > **STRATEGIA 2.0**

BYDGOSZCZ 2030

STRATEGIA ROZWOJU

Projekt SRB – marzec 2020 r.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	3
II. BYDGOSZCZ W 2030 ROKU.....	8
III. UWARUNKOWANIA ROZWOJOWE	9
IV. PLAN STRATEGICZNY	11
V. WDRAŻANIE I MONITORING	37

I. WPROWADZENIE

W listopadzie 2013 roku Rada Miasta Bydgoszczy przyjęła dokument „Strategia Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku”. Zapisane w dokumencie cele i przedsięwzięcia skupiały się wokół poprawy jakości życia mieszkańców i podniesienia konkurencyjności miasta, przy założeniu, że najpilniejszymi problemami do rozwiązania są niedostatki infrastrukturalne.

AKTUALIZACJA STRATEGII ROZWOJU BYDGOSZCZY

Konkurowanie z innymi miastami, polskimi i europejskimi oraz przeciwdziałanie marginalizacji wymaga skutecznego reagowania na nowe wyzwania cywilizacyjne. Sprostać temu zadaniu można przede wszystkim poprzez inwestycje w **jakość kapitału społecznego, rozumianego jako aktywność, zaufanie, otwartość, kompetencje społeczne, a przede wszystkim wola współpracy i zaangażowanie na rzecz rozwoju wspólnoty.**

W nowym dokumencie punkt ciężkości został przesunięty z niwelowania niedoborów infrastrukturalnych na rzecz podnoszenia jakości zasobów.

Aktualizacja strategii prowadzona była w oparciu o ideę miasta inteligentnego, wyrażającą się w zintegrowanym podejściu do planowania i przekształcania miasta oraz zarządzania nim. Dzięki temu łączymy nowoczesne, inteligentne rozwiązania technologiczne w działaniach miejskich z twórczym zaangażowaniem mieszkańców Bydgoszczy w najważniejsze decyzje.

Główne przesłanki aktualizacji dokumentu:

- dla większości zadań inwestycyjnych podjęte zostały działania, a znaczna ich część jest już zrealizowana,
- zmiana uwarunkowań, w których funkcjonuje miasto: postęp technologiczny, globalizacja, masowe migracje, zmiany demograficzne, powstawanie nowych potęg gospodarczych, zmiany krajowej polityki miejskiej, zmiany klimatu, modyfikacje krajowych regulacji prawnych, istotnie wpływające na funkcjonowanie samorządów i wiele innych,
- konkurencja innych miast: polskich, europejskich, światowych,
- nowe wytyczne w zakresie polityki miejskiej na poziomie europejskim i światowym.

ZAŁOŻENIA BUDOWY DOKUMENTU

• Na rozwój miasta należy patrzeć z perspektywy pojedynczego mieszkańca – inicjatora i odbiorcy zmian.	• Strategia uwzględnia ponadlokalny, metropolitalny charakter funkcji pełnionych przez miasto – Metropolia Bydgoszcz.
• Strategia nie odnosi się do wszystkich dziedzin funkcjonowania miasta.	• Dobór wskaźników ma zapewnić możliwość pomiaru stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów.
• Szerokie podejście do rozwoju miasta – dokument nie ogranicza się do zadań i kompetencji samorządu.	• System realizacji oparty będzie o programy wdrożeniowe zawierające konkretne rozwiązania i przedsięwzięcia.

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA na każdym etapie budowy i wdrażania strategii

KLUCZOWE OBSZARY ROZWOJU MIASTA

Przy aktualizacji strategii wykorzystana została metoda zdefiniowania kluczowych obszarów rozwoju miasta Uniwersytetu Technicznego w Wiedniu, stosowana do oceny „poziomu inteligencji miast”. Zgodnie z tym podejściem „Smart City to miasto dobrze radzące sobie w 6 kluczowych obszarach rozwoju miast, zbudowane na "inteligentnym" połączeniu zasobów i działań włączonych w proces decyzyjny, niezależnych i świadomych obywateli”.

W pracach nad strategią, w ocenie obecnego stanu miasta, w badaniach potrzeb, identyfikacji problemów oraz wypracowaniu kierunków rozwojowych, punktem wyjścia były kluczowe obszary rozwoju miasta, wyodrębnione we wspomnianej metodologii oceny miast inteligentnych.

OBSZAR I: świadomość obywatelska, usługi publiczne i społeczne, wydajna i transparentna administracja, wizerunek miasta – obszar ten określiliśmy jako: **sprawne i efektywne zarządzanie miastem.**

OBSZAR II: edukacja, ciągle uczenie się, różnorodność kulturowa, otwartość – obszar ten określiliśmy jako: **aktywni, otwarci i kompetentni obywatele.**

OBSZAR III: kultura, wypoczynek, sport, zdrowie, bezpieczeństwo, warunki mieszkaniowe, spójność społeczna – obszar ten określiliśmy jako: **przyjazne warunki życia.**

OBSZAR IV: jakość powietrza, świadomość ekologiczna, zrównoważone gospodarowanie zasobami – obszar ten określiliśmy jako: **zdrowe i bezpieczne środowisko.**

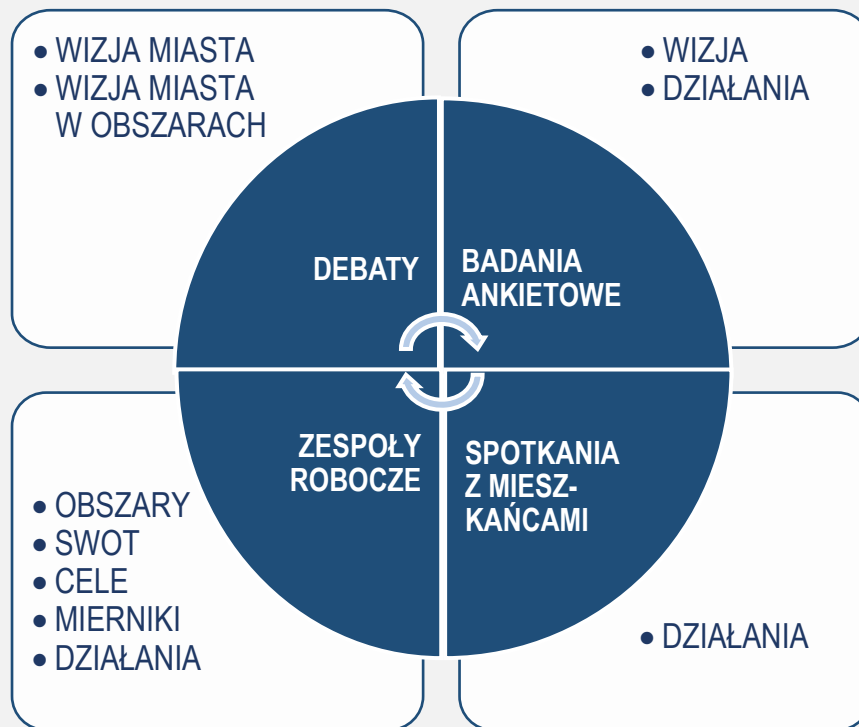
OBSZAR V: transport lokalny, dostępność krajowa i międzynarodowa, infrastruktura informacyjno-komunikacyjna, zrównoważenie systemu transportowego – obszar ten określiliśmy jako: **nowoczesny transport i komunikacja.**

OBSZAR VI: innowacyjność, przedsiębiorczość, wydajność, rynek pracy, integracja międzynarodowa – obszar ten określiliśmy jako: **nowoczesna gospodarka.**

UDZIAŁ MIESZKAŃCÓW

Nowy dokument budowany był w oparciu o ambicje ponadlokalności (atrakcyjność i poziom rozwoju w porównaniu z innymi miastami polskimi i europejskimi), przy jednoczesnym spojrzeniu na rozwój Bydgoszczy z perspektywy pojedynczego mieszkańca, jego potrzeb i wpływu na funkcjonowanie miasta. Było to możliwe tylko dzięki włączeniu mieszkańców w proces aktualizacji strategii i zastosowaniu wielu narzędzi partycypacji społecznej na każdym etapie prac.

Strategie partycypacyjne budują świadomość, że miasto to dobro wspólne, a nie suma prywatnych własności. Nie unikniemy jednak pojawiania się rozbieżnych opinii i konfliktu interesów różnych użytkowników miasta.

Konflikty są wpisane w funkcjonowanie miasta, dlatego tak ważne są przestrzenie, w których można je przedyskutować i spróbować znaleźć rozwiązania. Współtworzenie strategii rozwoju było znakomitą do tego okazją. Jednocześnie włączenie w dyskusję osób reprezentujących różnorodne poglądy pozwoliło na przełamywanie schematów w myśleniu i działaniu. W taki sposób wzmacniamy poczucie wspólnoty.

PRZYKŁADY KONFLIKTÓW

- *INDYWIDUALNA KOMUNIKACJA SAMOCHODOWA versus KOMUNIKACJA PUBLICZNA / ROWERZYŚCI / PIESI*
- *TERENY INWESTYCYJNE versus ZACHOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO*
- *DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA versus PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ*
- *ZABUDOWA NABRZEŻY BRDY versus ZACHOWANIE BIORÓŻNORODNOŚCI I KLINÓW NAWIETRZAJĄCYCH*
- *ZACHOWANIE DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO versus FUNKCJONALNOŚĆ NOWOCZESNEGO MIASTA*
- *KULTURA TWÓRCÓW versus KULTURA ODBIORCÓW*
- *TWORZENIE MIEJSC POBYTU I ZAMIESZKANIA DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH: BEZDOMNOŚCIĄ, PROBLEMAMI WYCHOWAWCZYMI, UZALEŻNIENIAMI OD ALKOHOLU I INNYCH ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH versus POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW Z SĄSIEDZTWA*

NOWY DOKUMENT

Dokument „Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju” opisuje zasadnicze, pożądane dla rozwoju Bydgoszczy zmiany. Zawarte w nim cele obejmują tylko część zadań i funkcji realizowanych przez samorząd. Jednocześnie, dzięki szerokiemu podejściu do zagadnień rozwoju miasta, dokument zawiera zamierzenia dotyczące dziedzin, które nie wchodzą w ustawowy zakres działania samorządu, ale zostały uznane za kluczowe dla prawidłowego rozwoju miasta. Można tu wymienić m.in.: szkolnictwo wyższe, rozwój firm, komunikację ponadregionalną, usługi świadczone przez podmioty prywatne. Jednak również w tych obszarach rola samorządu jest znacząca: inicjowanie działań, budowanie platform współpracy, koordynowanie

działań podejmowanych w wielu dziedzinach i przez różne podmioty, tworzenie warunków i podstaw do działań organizacji społecznych, itp.

Zaktualizowana strategia rozwoju Bydgoszczy jest dokumentem definiującym kierunki rozwoju miasta w perspektywie 2030 roku, nie zawiera natomiast konkretnych rozwiązań – zadań i przedsięwzięć. Rozwinięciem zapisów strategii będą programy wdrożeniowe zawierające szczegółowe i konkretne projekty.

Do kogo skierowana jest strategia?

Inicjatorami i odbiorcami zmian zapisanych w strategii są przede wszystkim mieszkańcy Bydgoszczy. Dokument tworzony był z przeświadczeniem, że wdrożenie tych propozycji przyczyni się do poprawy jakości życia bydgoszczan i stworzenia warunków dla ich wszechstronnego rozwoju. Dzięki temu będą mogli odnaleźć się we współczesnym, coraz bardziej skomplikowanym świecie oraz organizować swoje życie w mieście i poza jego granicami.

Zawarte w wizji sformułowanie „mieszkańki i mieszkańcy” podkreśla stosowanie przy realizacji strategii zasady równości wszystkich obywateli, niezależnie od wieku, płci, niepełnosprawności, pochodzenia, religii, światopoglądu czy orientacji seksualnej.

Beneficjentami zmian będą również inni użytkownicy miasta, przyjeżdżający do pracy i szkół, korzystający z usług, spędzający tu czas wolny. Nasze ambicje ponadlokalności i metropolitalności, to przede wszystkim otwartość na innych.

Szczególnie istotne jest nastawienie na wzmacnianie i rozwijanie współpracy w ramach Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz.

Strategia stanowi źródło informacji o pożądanym kierunkach zmian, jest deklaracją starań o ich realizację. Jest także zaproszeniem do współpracy przy realizacji wyznaczonych celów dla mieszkańców, instytucji, organizacji i firm. Strategia może być też inspiracją dla ich własnych planów i inicjatyw.

II. BYDGOSZCZ W 2030 ROKU

WIZJA MIASTA:

BYDGOSZCZ w 2030 roku

będzie miastem, w którym każda mieszkanka i każdy mieszkaniec znajdzie odpowiednie warunki rozwoju, to miasto zapewniające bydgoszczankom i bydgoszczanom najlepsze rozwiązania na każdym etapie życia – dobre miejsce do życia.

Spełnienie wizji to Bydgoszcz ludzi otwartych na innych i ciekawych świata, posiadających wysokie kompetencje i umiejętności, dzięki którym będą mogli realizować swoje aspiracje i życiowe zamierzenia w miejscu, które sobie wybiorą. Jednocześnie możliwości rozwoju oraz jakość życia w mieście sprawią, że stanie się ono bardziej atrakcyjne i będzie przyciągać nowych mieszkańców z innych ośrodków.

Jej urzeczywistnienie to również społeczność miasta, budująca swoją tożsamość na bazie naturalnej różnorodności oraz tworząca więzi, wspólnie rozwiązując problemy i rodzące się konflikty.

Tak określona wizja to także nasza świadomość i akceptacja metropolitalności Bydgoszczy – miasta oferującego usługi i pełniącego funkcje ponadregionalne w zakresie kultury, nauki, gospodarki, edukacji, opieki zdrowotnej, sportu, transportu, administracji, wojskowości i wielu innych.

Wyzwania rozwojowe, którym chcemy sprostać:

- Nowoczesny, dostosowany do potrzeb współczesności i przyszłości system kształcenia.
- Rozwój bydgoskich uczelni oraz wzrost ich udziału w życiu miasta.
- Wzrost aktywności zawodowej i pozazawodowej bydgoszczan.
- Umocnienie pozycji Bydgoszczy w sieci polskich i europejskich metropolii.
- Poprawa jakości przestrzeni publicznych.
- Zahamowanie spadku liczby ludności.
- Rozwój konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki.
- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego.
- Dostosowanie miasta do zmian klimatu oraz ograniczenie jego wpływu na dalsze zmiany.
- Poprawa dostępności dóbr i usług w mieście dla osób z ograniczeniami.

III. UWARUNKOWANIA ROZWOJOWE

NASZE ATUTY

- Realizacja usług publicznych związanych z wielkością i znaczeniem miasta, w tym wynikających z roli ośrodka metropolitalnego.
- Współpraca z samorządami bydgoskiego obszaru metropolitalnego – Stowarzyszenie Metropolia Bydgoszcz.
- Wykorzystywanie różnorodnych narzędzi partycypacji społecznej w procesie zarządzania miastem.
- Funkcjonujące mechanizmy aktywizacji społecznej różnych grup mieszkańców.
- Dobra jakość nauczania w szkołach średnich, branżowych/zawodowych.
- Wieloprofilowy ośrodek akademicki – oferta edukacyjna, dydaktyczna, doradcza i badawcza, potencjał związany z budowaniem kapitału społecznego i kulturowego.
- Różnorodna oferta spędzania czasu wolnego.
- Zróżnicowana oferta kulturalna.
- Bogata infrastruktura rekreacyjno-sportowa oraz oferta imprez sportowych (także ponadlokalnych).
- Wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze Bydgoszczy oraz jej otoczenia, na które wpływają rozległe tereny zieleni i Bydgoski Węzeł Wodny (Brda, Wisła, Kanał Bydgoski oraz struga Flis z mniejszymi strugami).
- Pełna oferta usług zdrowotnych i wysoki poziom specjalistycznych usług medycznych.
- Infrastruktura produkcyjna, umożliwiająca zasilenie z miejskiej sieci ciepłowniczej wszystkich odbiorców w Bydgoszczy.
- Efektywny system gospodarowania odpadami, funkcjonujący w oparciu o Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych (bezskładowiskowy).
- Ważny węzeł transportowy (transport drogowy, kolejowy, lotniczy i wodny śródlądowy).
- Rozpoznawalne marki w sferze: ochrony zdrowia, kultury, sportu i gospodarki.
- Duży potencjał terenów inwestycyjnych (tereny niezabudowane i tereny nadające się do ponownego wykorzystania - brownfield i greenfield).
- Współpraca firm w ramach instytucji i powiązań klastrowych.
- Zdywersyfikowana struktura gospodarki (różnorodna struktura wielkości podmiotów i struktura branżowa podmiotów gospodarczych).

NASZE SŁABOŚCI

- Ciągłe zbyt mały udział osób angażujących się w sprawy społeczne.
- Niedostateczna instytucjonalna współpraca pomiędzy sektorami: nauki, administracji publicznej i gospodarki w mieście.
- Mały udział bydgoskich uczelni w życiu miasta.
- Niewystarczająca konkurencyjność bydgoskich uczelni.
- Rozproszenie danych dotyczących funkcjonowania miasta.
- Obszary miejskie o niskiej jakości przestrzeni publicznych.
- Duży udział zasobów mieszkaniowych o niskim standardzie.
- Skutki środowiskowe działalności dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem”.
- Przekroczenia standardów emisji zanieczyszczeń powietrza (niska emisja).
- Niewystarczająca skuteczność prowadzonych działań w zakresie edukacji ekologicznej.
- Zbyt duży udział indywidualnego transportu samochodowego w strukturze podróży realizowanych w mieście.
- Niewystarczające skomunikowanie transportowe miasta z otoczeniem (brak istotnych bezpośrednich połączeń kolejowych, brak połączeń komunikacją publiczną z i do Bydgoszczy w godzinach wieczornych, wąskie gardło na DK 10, słabość siatki połączeń lotniczych).
- Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców mierzony liczbą zarejestrowanych firm na 1.000 mieszkańców.
- Niska innowacyjność gospodarki miasta.

SZANSE W OTOCZENIU BYDGOSZCZY

- Rozwój społeczeństwa informacyjnego.
- Wzrost aktywności sektora organizacji pozarządowych.
- Wzrastający poziom świadomości samorządowej i obywatelskiej, rosnąca potrzeba dialogu w polskim społeczeństwie.
- Rosnące znaczenie w gospodarce krajowej sektorów kreatywnych.
- Polityka proekologiczna Unii Europejskiej.
- Budowa dróg ekspresowych S5 i S10, modernizacja linii kolejowych nr 18, 131, 201.
- Wysokie tempo rozwoju gospodarczego kraju.
- Rozwój świadomości potrzeby zrównoważonego rozwoju.
- Wzrost popytu na usługi sektora przemysłu czasu wolnego.
- Rozwój transportu multimodalnego.

ZAGROŻENIA W OTOCZENIU BYDGOSZCZY

- Konsekwencje społeczne i ekonomiczne niekorzystnej sytuacji demograficznej.
- Pogłębiająca się polaryzacja poglądów społecznych i politycznych w polskim społeczeństwie, utrudniająca dialog i współpracę.
- Programy kształcenia ograniczające szerokie wykształcenie ogólne i niesprzyjające przygotowaniu do obywatelskiego funkcjonowania w społeczeństwie.
- Niestabilność krajowych regulacji prawnych.
- Niekorzystne skutki zmian klimatu.
- Niewystarczająca świadomość obywateli dotycząca wpływu ich indywidualnego postępowania w życiu codziennym na stan środowiska.
- Brak wsparcia w krajowych regulacjach prawnych w promowaniu ekologicznych rozwiązań.
- Ryzyko niezrealizowania krajowej polityki transportowej w odniesieniu do połączeń Bydgoszczy z innymi ośrodkami gospodarczymi, przede wszystkim brak decyzji dotyczącej budowy drogi ekspresowej S10.
- Zbyt mała podaż specjalistów o poszukiwanych kwalifikacjach.
- Silna konkurencja innych ośrodków miejskich w kraju i za granicą w przyciąganiu inwestorów oraz osób kreatywnych i o wysokich kwalifikacjach.
- Światowy kryzys gospodarczy (cykle koniunkturalne).
- Pomniejszanie roli i znaczenia Bydgoszczy jako centrum regionu na szczeblu regionalnym (Strategia Rozwoju Województwa, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa) oraz na szczeblu krajowym (deprecjonowanie roli dużych miast w rozwoju kraju w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju – SOR i w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego – KSRR).

Sukces rozwojowy, rozumiany jako urzeczywistnienie wyznaczonej wizji Bydgoszczy w 2030 roku oraz sprostanie wyzwaniom, będzie możliwy jeżeli skutecznie wykorzystamy nasze atuty i pojawiające się szanse oraz ograniczymy negatywne skutki wynikające z naszych słabości i zagrożeń pojawiających się w otoczeniu miasta. Przede wszystkim jednak będzie możliwy dzięki realizacji celów, które sobie postawiliśmy.

IV. PLAN STRATEGICZNY

Cele kierunkowe	Cele operacyjne	Wpływ Miasta na osiągnięcie celu
OBSZAR I. SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE MIASTEM		
CEL I.1. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE	I.1.1. Powszechność udziału mieszkańców w wyborach różnych szczebli	
	I.1.2. Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania miasta	
CEL I.2. MIASTO SPRAWNIE ZARZĄDZANE	I.2.1. Wysoka jakość usług publicznych opartych na kapitale ludzkim i nowoczesnych technologiach	
	I.2.2. Mocne powiązania funkcjonalne w ramach bydgoskiego obszaru metropolitalnego	
	I.2.3. Bydgoszcz znaczącym krajowym i europejskim ośrodkiem metropolitalnym	
OBSZAR II. AKTYWNI, OTWARC I KOMPETENTNI OBYWATELE		
CEL II.1. BYDGOSZCZANIE ROZWIJAJĄCY SWOJE TALENTY I WYKORZYSTUJĄCY SWOJE UMIEJĘTNOŚCI	II.1.1. Wysoki poziom edukacji na wszystkich etapach kształcenia	
	II.1.2. Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców	
CEL II.2. OTWARC I ZAANGAŻOWANI MIESZKAŃCY	II.2.1. Silne i aktywne organizacje społeczne	
	II.2.2. Otwartość społeczności bydgoskiej na osoby z różnych kręgów kulturowych i społecznych	

Ikonki obrazujące wpływ miasta na osiągnięcie celów, przygotowane w oparciu o ustawowe zadania Miasta mają charakter poglądowy. Nie służą do bezpośredniego określenia procentowego udziału Miasta w działaniach na rzecz realizacji celów. Wskazują natomiast konieczność współpracy różnych sektorów na rzecz ich osiągnięcia.

Cele kierunkowe	Cele operacyjne	Wpływ Miasta na osiągnięcie celu
OBSZAR III. PRZYJAZNE WARUNKI ŻYCIA		
CEL III.1. AKTYWNY I ZDROWY STYL ŻYCIA	III.1.1. Zintegrowana opieka zdrowotna	
	III.1.2. Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców	
	III.1.3. Szeroki udział mieszkańców w życiu kulturalnym miasta	
CEL III.2. PRZYJAZNE WARUNKI ZAMIESZKANIA	III.2.1. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców	
	III.2.2. Dobry standard budynków mieszkalnych	
	III.2.3. Przyjazne dla wszystkich mieszkańców rozwiązania funkcjonalne infrastruktury publicznej	
CEL III.3. MIASTO WRAŻLIWE SPOŁECZNIE	III.3.1. Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym	
	III.3.2. Wspieranie aktywizacji zawodowej	
OBSZAR IV. ZDROWE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO		
CEL IV.1. ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA	IV.1.1. Ład przestrzenny	
	IV.1.2. Czyste powietrze	
	IV.1.3. Ochrona klimatu i adaptacja do zmian klimatu	
	IV.1.4. Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów	

wyłączny
 duży
 średni
 mały
 brak

Cele kierunkowe	Cele operacyjne	Wpływ Miasta na osiągnięcie celu
OBSZAR V. NOWOCZESNY TRANSPORT I KOMUNIKACJA		
CEL V.1. ZRÓWNOWAŻONY I SPÓJNY SYSTEM TRANSPORTOWY	V.1.1. Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe	
	V.1.2. Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa bydgoskiego obszaru funkcjonalnego	
CEL V.2. E-DOSTĘPNOŚĆ	V.2.1. Powszechność dostępu do infrastruktury komunikacyjno-informacyjnej	
OBSZAR VI. NOWOCZESNA GOSPODARKA		
CEL VI.1. KONKURENCYJNA GOSPODARKA	VI.1.1. Atrakcyjne miejsca pracy	
	VI.1.2. Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości	
	VI.1.3. Rozwój sieci współpracy na rzecz rozwoju gospodarki obszaru metropolitalnego	
	VI.1.4. Miasto atrakcyjne turystycznie	
CEL VI.2. SILNY OŚRODEK NAUKOWY – BADANIA NAUKOWE, TRANSFER WIEDZY I INNOWACJI	VI.2.1. Wysoki status bydgoskich uczelni	
	VI.2.2. Efektywna współpraca nauki, biznesu i samorządu	

 wyłączny
 duży
 średni
 mały
 brak

Przyjęte dla strategii obszary kluczowe przenikają się wzajemnie. Jednocześnie większość z wymienionych wyzwań jest silnie powiązana między sobą, a podejmowane działania mające za zadanie ich sprostanie będą miały wpływ na sytuację nie w jednym, a w kilku obszarach.

OBSZAR I. SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE MIASTEM

W 2030 roku Bydgoszcz oferuje wysokiej jakości usługi publiczne, powszechnie dostępne i wykorzystujące nowoczesne technologie. Na ich realizację wpływ mają mieszkańcy dzięki szerokiej partycypacji społecznej w podejmowaniu ważnych dla miasta i bydgoszczan decyzji. Dobrze funkcjonująca komunikacja pomiędzy mieszkańcami i administracją zbudowała wzajemne zaufanie.

Bydgoszczanie wiedzą, że dzięki swojej aktywności i podejmowanym działaniom mają realny wpływ na funkcjonowanie miasta. Lokalną społeczność z pełną świadomością można nazwać społeczeństwem obywatelskim, zaangażowanym w sprawy swojej ulicy, osiedla, miasta, ale również regionu i kraju. Bydgoszcz 2030 roku to rdzeń bydgoskiego obszaru metropolitalnego – silnie zintegrowanego funkcjonalnie obszaru objętego działaniem Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz, ważnego ogniwa sieci polskich i europejskich metropolii.

CEL I.1. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

I.1.1. Powszechność udziału mieszkańców w wyborach różnych szczebli

I.1.2. Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania miasta

CEL I.2. MIASTO SPRAWNIE ZARZĄDZANE

I.2.1. Wysoka jakość usług publicznych opartych na kapitale ludzkim i nowoczesnych technologiach

I.2.2. Mocne powiązania funkcjonalne w ramach bydgoskiego obszaru metropolitalnego

I.2.3. Bydgoszcz znaczącym krajowym i europejskim ośrodkiem metropolitalnym

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Program zarządzania kontaktami z mieszkańcami oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego (planowany)
- Program działań na rzecz rozwoju powiązań funkcjonalnych w obszarze Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz (planowany)
- Strategia marki (planowany)
  - Program działań promocyjnych i wizerunkowych (planowany)
- Program cyfryzacji usług miejskich (planowany)

Cel I.1. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
I.1.1. Powszechność udziału mieszkańców w wyborach różnych szczebli	Frekwencja w wyborach do Rady Miasta	53,05%	2018	powyżej średniej dla miast wojewódzkich
	Udział osób głoszących w wyborach do Rad Osiedli wśród pełnoletnich mieszkańców osiedli, na których odbyły się wybory w danym roku	2,0% od 1,3% do 6,3%	2018	tendencja wzrostowa
	Frekwencja w wyborach do Parlamentu Rzeczypospolitej Polskiej: – Sejm – Senat	66,77% 66,78%	2019	powyżej średniej dla miast wojewódzkich
	Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego	51,25%	2019	powyżej średniej dla miast wojewódzkich
I.1.2. Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania miasta	Liczba osób biorących udział w głosowaniu w ramach Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego	24.422	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba procesów konsultacyjnych prowadzonych w ciągu roku (<i>dane nie obejmują wyłożenia do publicznego wglądu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego</i>)	8	2018	powyżej 20

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Rozwój edukacji obywatelskiej dzieci i młodzieży (ze szczególnym uwzględnieniem zasad prawa i szeroko rozumianej ekonomii).
- ✓ Przeprowadzanie akcji i kampanii edukacyjno-informacyjnych dotyczących m.in.: roli mieszkańców w decydowaniu o otaczającym ich świecie, wzmocnienia obywatelskiej odpowiedzialności oraz lokalnego patriotyzmu i tożsamości, oraz wspieranie kampanii informacyjnych o wyborach różnych szczebli.
- ✓ Przeprowadzenie dyskusji społecznej dotyczącej działalności Rad Osiedli i wypracowanie rozwiązań służących zwiększeniu zaangażowania bydgoszczan w ich działalność.
- ✓ Rozwój zróżnicowanych form partycypacji mieszkańców w decydowaniu o mieście.
- ✓ Wypracowanie standardów i szerokiego katalogu narzędzi komunikacji z mieszkańcami.
- ✓ Wspieranie, w tym finansowe, działalności jednostek i organizacji społecznych.
- ✓ Wprowadzenie innowacji miejskich opartych na technologiach z wykorzystaniem dobrych praktyk europejskich.
- ✓ Określenie standardów udostępniania danych publicznych oraz zakresu danych, które Miasto powinno udostępniać mieszkańcom i odbiorcom instytucjonalnym. Promowanie wykorzystania otwartych danych i budowania rozwiązań ICT (technologie informacyjno-komunikacyjne) w oparciu o te dane. Utworzenie hurtowni danych oraz portalu otwartych danych o mieście.
- ✓ Wypracowanie standardów przygotowania oraz schematów układu wieloletnich dokumentów rozwojowych.

Cel I.2. MIASTO SPRAWNIE ZARZĄDZANE

<i>Cele operacyjne</i>	<i>Wskaźniki</i>	<i>Wartość bazowa</i>	<i>Rok</i>	<i>Wartość docelowa 2030</i>
I.2.1. Wysoka jakość usług publicznych opartych na kapitale ludzkim i nowoczesnych technologiach	Ocena wiarygodności kredytowej miasta	A-	2018	najwyższa możliwa ocena w kraju
	Udział jednostek miejskich podłączonych do Miejskiej Sieci Teleinformatycznej	66,7%	2018	100%
	Liczba osób korzystających z portalu otwartych danych miejskich w ciągu roku	x	x	15.000
	Udział uchylonych przez organ odwoławczy decyzji administracyjnych w liczbie złożonych odwołań od decyzji	28,8%	2018	coroczny spadek
I.2.2. Mocne powiązania funkcjonalne w ramach bydgoskiego obszaru metropolitalnego	Liczba porozumień zawartych z jednostkami samorządu terytorialnego w obszarze Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz	45	2018	powyżej 50
	Liczba dojeżdżających do pracy do Bydgoszczy z innych gmin Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz	40.017	2018	tendencja wzrostowa
I.2.3. Bydgoszcz znaczącym krajowym i europejskim ośrodkiem metropolitalnym	Saldo migracji na pobyt stały mieszkańców obszaru Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz	- 89	2018	saldo dodatnie
	Liczba studentów zagranicznych w Bydgoszczy	1.453	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba studentów zagranicznych na 1.000 mieszkańców Bydgoszczy	4,1		

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Standaryzacja i doskonalenie usług świadczonych przez Urząd Miasta i miejskie jednostki organizacyjne.
- ✓ Realizacja projektów e-urząd – zwiększenie wykorzystania nowoczesnych technologii informatycznych do zarządzania Miastem (konsolidacja i unifikacja kluczowych rozwiązań technologiczno-informatycznych i komunikacji elektronicznej wszystkich jednostek miejskich oraz wspólne zarządzanie zasobami i rozwiązaniami informacyjno-komunikacyjnymi Miasta i jednostek, hurtownie danych, analizy BI (analityka biznesowa), IoT (Internet rzeczy), angażowanie społeczności przez otwieranie danych miejskich, elektroniczna usługa dla mieszkańców oraz procesów i procedur).
- ✓ Uruchomienie zintegrowanego, interaktywnego systemu elektronicznego służącego komunikowaniu się Miasta z mieszkańcami – wielokanałowego centrum obsługi interesanta, pełniącego funkcje informacyjne oraz interwencyjne.
- ✓ Rozwój Systemu Informacji Przestrzennej.
- ✓ Stosowanie zasady wdrażania nowoczesnych i kompleksowych rozwiązań technologicznych w realizacji inwestycji miejskich.
- ✓ Zintegrowane podejście i koordynacja zagadnień rozwojowych.
- ✓ Angażowanie przedstawicieli uczelni w prace nad dokumentami strategicznymi oraz ich członkostwo w gremiach opiniotwórczych i doradczych.
- ✓ Sformalizowanie współpracy samorządu miasta z poszczególnymi uczelniami – wykorzystanie potencjału badawczego i naukowego uczelni w pracach związanych z badaniem sytuacji społeczno-gospodarczej miasta, włączanie uczelni w różnorodne działania realizowane w mieście.
- ✓ Wdrożenie zintegrowanego systemu monitorowania sytuacji społeczno-gospodarczej miasta, realizacji dokumentów strategicznych oraz oceny jakości usług publicznych.
- ✓ Kreowanie marki Bydgoszczy oraz promocja miasta w kraju i za granicą.
- ✓ Udział Bydgoszczy oraz Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz w krajowych i europejskich sieciach współpracy miast/metropolii, współpraca z miastami w kraju i za granicą.
- ✓ Działania na rzecz integracji funkcjonalnej i instytucjonalnej bydgoskiego obszaru funkcjonalnego.
- ✓ Wdrażanie przedsięwzięć na rzecz wzmocnienia pozycji Bydgoszczy i obszaru funkcjonalnego oraz rozwoju metropolitalnych funkcji miasta.
- ✓ Rozwój funkcji regionalnych, ponadregionalnych i międzynarodowych Bydgoszczy jako stolicy województwa kujawsko-pomorskiego.

Zidentyfikowane obszary wymagające interwencji ze szczebla regionalnego i krajowego dla lepszego pełnienia funkcji metropolitalnych Bydgoszczy:

dostępność transportowa
(transport drogowy, kolejowy,
lotniczy, wodny śródlądowy)

szkolnictwo wyższe, nauka

kultura, w tym instytucje
muzyczne

ochrona środowiska

innowacyjna gospodarka –
inwestycje w sferze B+R

lokowanie instytucji
szczebla krajowego
i międzynarodowego

OBSZAR II. AKTYWNI, OTWARCI I KOMPETENTNI OBYWATELE

W 2030 roku Bydgoszcz może się poszczycić wysoką jakością kształcenia na wszystkich poziomach – kształcenia przygotowującego kadry dla gospodarki, dającego poza kwalifikacjami zawodowymi także możliwość rozwoju własnego, poszerzania horyzontów, stwarzającego możliwość rozwoju zainteresowań i pasji, stanowiącego podwaliny do aktywności pozazawodowej. Środowisko akademickie bardzo silnie włącza się w życie miasta, a aktywność studentów przekłada się na vitalność miasta.

Bydgoszczanie to społeczeństwo ludzi otwartych i zaangażowanych, gotowych do współpracy, co odzwierciedla aktywność organizacji społecznych, obejmujących swymi działaniami różnorodne sfery życia. Mieszkańcy są dumni ze swojego miasta, z silną tożsamością osadzoną w dziedzictwie kulturowym Bydgoszczy, bez kompleksów, ale też bez uprzedzeń.

Lokalną społeczność cechuje również tolerancja i empatia – gotowość do asymilacji osób z różnych kręgów kulturowych, co wzbogaca miasto. Pozwala to na rozwój silnej kosmopolitycznej metropolii zintegrowanej ze swoim obszarem funkcjonalnym.

CEL II.1. BYDGOSZCZANIE ROZWIJAJĄCY SWOJE TALENTY I WYKORZYSTUJĄCY SWOJE UMIEJĘTNOŚCI

II.1.1. Wysoki poziom edukacji na wszystkich etapach kształcenia

II.1.2. Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców

CEL II.2. OTWARCI I ZAANGAŻOWANI MIESZKAŃCY

II.2.1. Silne i aktywne organizacje społeczne

II.2.2. Otwartość społeczności bydgoskiej na osoby z różnych kręgów kulturowych i społecznych

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy
- Program „Bydgoski Wolontariat”
- Wieloletni program współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, podmiotami pożytku publicznego oraz grupami społecznymi (planowany)
- Bydgoski Program Działań na rzecz Równego Traktowania (planowany)

Cel II.1. BYDGOSZCZANIE ROZWIJAJĄCY SWOJE TALENTY I WYKORZYSTUJĄCY SWOJE UMIEJĘTNOŚCI

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
II.1.1. Wysoki poziom edukacji na wszystkich etapach kształcenia	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w stosunku do średniej krajowej (Polska=100): – z matematyki – z języka polskiego – z języka angielskiego	104,4 98,4 108,5	2019	tendencja wzrostowa
	Średni wynik egzaminu maturalnego pisemnego na poziomie podstawowym w stosunku do średniej krajowej (Polska=100): – z matematyki – z języka polskiego – z języka angielskiego	101,8 96,4 102,7	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba studentów na 1.000 mieszkańców	88,0	2018	powyżej 90
II.1.2. Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców	Liczba uczestników stałych zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia na 1.000 dzieci i młodzieży w placówkach prowadzonych przez Miasto – zajęcia pozalekcyjne (w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych) – zajęcia pozaszkolne (dzieci i młodzież w wieku 3-21 lat)	538,3 285,1	2018 2018	utrzymanie poziomu utrzymanie poziomu
	Liczba osób przystępujących do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie na 1.000 mieszkańców (z wyłączeniem uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe)	9,2	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba słuchaczy studiów podyplomowych na 1.000 mieszkańców	11,1	2018	15

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Rozbudowa i modernizacja infrastruktury bydgoskich placówek oświatowych.
- ✓ Realizacja ponadstandardowych, innowacyjnych projektów edukacyjnych oraz wykorzystywanie nowoczesnych technik i technologii w procesie kształcenia.
- ✓ Współpraca środowisk szkolnych, akademickich i biznesowych, w tym partnerstwa międzynarodowe.
- ✓ Tworzenie warunków w przestrzeni publicznej do wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży: intelektualnego, fizycznego, rozwijającego talenty i zainteresowania.
- ✓ Poszerzanie bazy edukacji pozalekcyjnej oraz edukacji pozaszkolnej.
- ✓ Wspieranie edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- ✓ Promocja i tworzenie warunków dla kształcenia przez całe życie (przekwalifikowanie, rozwijanie umiejętności, doksztalcanie, rozszerzanie wiedzy).
- ✓ Wspieranie umiędzynarodowienia i interdyscyplinarnych studiów na wszystkich stopniach kształcenia akademickiego.
- ✓ Promowanie studiowania na uczelniach mających siedzibę w Bydgoszczy, w tym realizacja projektów skierowanych do studentów z zagranicy.
- ✓ Realizacja systemu stypendialnego i nagród dla uczniów, studentów i młodych naukowców.
- ✓ Przedsięwzięcia na rzecz zwiększania roli środowiska akademickiego w życiu miasta.

Cel II.2. OTWARCI I ZAANGAŻOWANI MIESZKAŃCY

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
II.2.1. Silne i aktywne organizacje społeczne	Liczba zarejestrowanych NGO na 1.000 mieszkańców – w tym zarejestrowanych od co najmniej 3 lat	3,1 2,4	2018	5,0 4,5
	Udział bydgoskich podatników, którzy przekazali 1% podatku na organizacje pożytku publicznego – w tym na organizacje bydgoskie	65,6% 10,6%	2018	80% 20%
II.2.2. Otwartość społeczności bydgoskiej na osoby z różnych kręgów kulturowych i społecznych	Liczba cudzoziemców zameldowanych na pobyt stały lub czasowy	4.394	2019	tendencja wzrostowa
	Liczba wszczętych postępowań w zakresie tzw. przestępstw popełnionych na tle nienawiści, homofobii oraz rasizmu z art. 119, 256 i 257 kodeksu karnego	16	2018	0

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Rozwijanie współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, ruchami obywatelskimi, grupami formalnymi i nieformalnymi działającymi w mieście.
- ✓ Rozwój działalności Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu.
- ✓ Organizacja kampanii promocyjno-edukacyjnych zachęcających mieszkańców w każdym wieku do działalności społecznej, pozazawodowej, wolontariackiej itp., realizowanej w grupach formalnych i nieformalnych.
- ✓ Tworzenie miejsc aktywności lokalnej, osiedlowych miejsc na działalność organizacji społecznych.
- ✓ Wykorzystanie wszelkich dostępnych miejsc do tworzenia przestrzeni miejskich, traktowanych jako elementy działań prospołecznych, integracyjnych, kulturotwórczych i budujących tożsamość lokalną.
- ✓ Realizacja projektów służących włączaniu i asymilacji obcokrajowców oraz osób z różnych kręgów kulturowych i społecznych.

OBSZAR III. PRZYJAZNE WARUNKI ŻYCIA

Bydgoszcz 2030 roku to miasto o przystosowanych do potrzeb mieszkańców zasobach opieki zdrowotnej oraz wysokiej jakości usług, zarządzania i organizacji świadczeń zdrowotnych w odniesieniu do promocji, profilaktyki, diagnostyki, leczenia i rehabilitacji. W przestrzeniach miasta dostępna jest bogata oraz różnorodna oferta w zakresie kultury, sportu, rekreacji i wypoczynku, dostosowana do potrzeb różnych grup społecznych i wiekowych. Rozwinięta infrastruktura usług społecznych umożliwi prowadzenie różnorodnych aktywności służących rozwojowi mieszkańców. Bydgoszcz jest miastem zatopionym w zieleni. Atutem naszego miasta jest dostępność urządzonych terenów zielonych w pobliżu miejsca zamieszkania.

Bydgoszczanie czują się bezpiecznie niezależnie od miejsca, w którym mieszkają, pracują, uczą się, czy wypoczywają. Są bezpieczni także w trakcie przemieszczania się po mieście. Mieszkańcy mogą korzystać z różnorodnej oferty mieszkaniowej, dostosowanej do ich potrzeb oraz możliwości finansowych.

Bydgoską wspólnotę cechuje wysoka spójność społeczna. Jest społecznością ludzi wspierających się nawzajem, ludzi solidarnych, podejmujących działania przeciw wykluczeniu społecznemu. Dobrze działa instytucjonalne i społeczne wsparcie osób potrzebujących pomocy i ich opiekunów, przeciwdziałające ich wyłączeniu z aktywności zawodowej i pozazawodowej.

CEL III.1. AKTYWNY I ZDROWY STYL ŻYCIA

III.1.1. Zintegrowana opieka zdrowotna

III.1.2. Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców

III.1.3. Szeroki udział mieszkańców w życiu kulturalnym miasta

CEL III.2. PRZYJAZNE WARUNKI ZAMIESZKANIA

III.2.1. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców

III.2.2. Dobry standard budynków mieszkalnych

III.2.3. Przyjazne dla wszystkich mieszkańców rozwiązania funkcjonalne infrastruktury publicznej

CEL III.3. MIASTO WRAŻLIWE SPOŁECZNIE

III.3.1. Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym

III.3.2. Wspieranie aktywizacji zawodowej

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Programy polityki zdrowotnej
- Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego
- Program rozwoju sportu (planowany)
- Program rozwoju terenów zieleni, rekreacji i wypoczynku, ze szczególnym uwzględnieniem terenów nadrzecznych Bydgoskiego Węzła Wodnego (planowany)
- Strategia Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy
- Miejski program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego
- Program bezpieczeństwa ruchu drogowego (Vision zero) (planowany)
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Bydgoszczy
- Polityka mieszkaniowa (planowany)
- Program opieki nad zabytkami Miasta Bydgoszczy
- Gminny Program Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Bydgoszczy
  - Program Wspierania Rodziny dla Miasta Bydgoszczy
  - Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Miasta Bydgoszczy
  - Program Aktywności Lokalnej Miasta Bydgoszczy
  - Program Rozwoju Pieczy Zastępczej Miasta Bydgoszczy
  - Pomoc Miasta Bydgoszczy w zakresie dożywiania – posiłek w szkole i w domu
- Program wsparcia aktywności seniorów (planowany)
- Program „Bydgoska Rodzina 3+”
- Samorządowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Mieszkańców Bydgoszczy

Cel III.1. AKTYWNY I ZDROWY STYL ŻYCIA				
Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
III.1.1. Zintegrowana opieka zdrowotna	Liczba lekarzy na 1.000 mieszkańców miasta wojewódzkie = 100	6,6 120,5	2018	powyżej średniej w miastach wojewódzkich
	Liczba pielęgniarek i położnych na 1.000 mieszkańców miasta wojewódzkie = 100	12,3 117,2	2018	powyżej średniej w miastach wojewódzkich
	Liczba łóżek w szpitalach na 1.000 mieszkańców miasta wojewódzkie = 100	9,8 116,4	2018	powyżej średniej w miastach wojewódzkich
	Liczba zgonów: — niemowląt na 1.000 urodzeń żywych — osób w wieku do 65 lat na 1.000 ludności w tej grupie wiekowej — osób w wieku powyżej 65 lat na 1.000 ludności w tej grupie wiekowej	4,3 3,2 44,0	2018	tendencja spadkowa
	Liczba osób, u których stwierdzono choroby przewlekłe lub inne schorzenia wymagające systematycznej kontroli lekarskiej na 1.000 ludności w danej grupie wiekowej: 0-18 lat w tym po raz pierwszy 19 lat i więcej w tym po raz pierwszy	218,0 35,7 366,0 64,8	2018	tendencja spadkowa
	<i>Dane dotyczą osób będących pod opieką lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej.</i>			
III.1.2. Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców	Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych	9.354	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba uczestników imprez sportowych dla dzieci i młodzieży organizowanych przez placówki oświatowe	45.725	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba uczestników ogólnodostępnych zawodów sportowych z kalendarza marki „Aktywna Bydgoszcz”	20,1 tys.	2018	tendencja wzrostowa
III.1.3. Szeroki udział mieszkańców w życiu kulturalnym miasta	Liczba widzów w teatrach, słuchaczy w filharmonii, zwiedzających muzea, galerie i salony sztuki	330.443	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba uczestników imprez w centrach, domach, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach	159.980	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba widzów w kinach stałych	1.184.887	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba czytelników w bibliotekach publicznych w ciągu roku	37.627	2018	utrzymanie poziomu
	Liczba podmiotów sekcji PKD „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”	789	2018	tendencja wzrostowa

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Działania z zakresu edukacji zdrowotnej, dotyczącej zdrowego stylu życia, w szczególności w zakresie żywności, zasad żywienia, czystego powietrza i wody.
- ✓ Podniesienie wszechstronnej aktywności fizycznej mieszkańców Bydgoszczy na rzecz prozdrowotnego stylu życia, zapobiegania niepełnosprawnościom i wykluczeniu społecznemu.
- ✓ Wsparcie sportu dzieci i młodzieży.
- ✓ Poszerzanie oferty świadczeń profilaktycznych w odniesieniu do chorób cywilizacyjnych oraz uświadamiających mieszkańców o potrzebie uczestnictwa w tych badaniach.
- ✓ Modernizacja i rozbudowa bazy opieki zdrowotnej.
- ✓ Wypracowanie lokalnych standardów poprawiających jakość świadczeń zdrowotnych.
- ✓ Realizacja inwestycji w infrastrukturę sportową i rekreacyjną oraz tworzenie warunków dla rozwoju różnych dyscyplin sportowych.
- ✓ Myślęcinek – Centrum Aktywnej Rekreacji.
- ✓ Rozbudowa i rewaloryzacja terenów zieleni urządzonej.
- ✓ Zagospodarowanie i rewitalizacja nabrzeży Brdy, Wisły i Kanału Bydgoskiego, sukcesywna budowa i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej opartej o walory Bydgoskiego Węzła Wodnego (Brda, Wisła, Kanał Bydgoski oraz struga Flis z mniejszymi strugami).
- ✓ Cykliczne badania aktywności mieszkańców i ich opinii dotyczącej oferty spędzania wolnego czasu i rozwijania zainteresowań.
- ✓ Tworzenie warunków dla wszechstronnej aktywności seniorów.
- ✓ Rozwijanie różnorodnej oferty kulturalnej.
- ✓ Wdrażanie różnorodnych form edukacji kulturalnej.
- ✓ Rozwijanie systemu zróżnicowanych form wsparcia dla twórców i animatorów kultury niezależnie od formy prowadzenia działalności.
- ✓ Tworzenie nowych podmiotów i form organizacyjnych kultury w strukturze Miasta.
- ✓ Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury oraz uzupełnienie infrastruktury osiedlowych ośrodków kultury.
- ✓ Wspieranie organizacji prestiżowych wydarzeń kulturalnych oraz ich promocja.
- ✓ Ochrona dziedzictwa kulturowego.

Cel III.2. PRZYJAZNE WARUNKI ZAMIESZKANIA

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
III.2.1. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców	Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 1.000 mieszkańców	20,6	2018	poniżej 18,0
	Liczba rannych w wypadkach drogowych	186	2018	poniżej 100
	Liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych	8	2018	0
III.2.2. Dobry standard budynków mieszkalnych	Liczba mieszkań na 1.000 mieszkańców	432,1	2018	470
	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m ²	25,0	2018	28,0
	Udział lokali komunalnych o dobrym standardzie (brak podstaw do zastosowania zniżek technicznych)	46,6%	2018	60%
III.2.3. Przyjazne dla wszystkich mieszkańców rozwiązania funkcjonalne infrastruktury publicznej	Udział osób zameldowanych w promieniu 300 m od publicznych urządzonych terenów zieleni	69,6%	2015	80%
	Udział długości utwardzonych dróg publicznych o charakterze lokalnym do wszystkich dróg publicznych o charakterze lokalnym	65,8%	2018	80%

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Realizacja szeregu programów oraz działań prewencyjnych i profilaktycznych zmierzających do przeciwdziałania przestępczości i zachowaniom społecznym, przeciwdziałanie demoralizacji i przestępczości nieletnich.
- ✓ Wprowadzanie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo w ruchu drogowym z zakresu infrastruktury, technologii, organizacji ruchu, edukacji i ratownictwa.
- ✓ Usprawnienie, integracja i koordynacja działań w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz zarządzania kryzysowego.
- ✓ Podnoszenie jakości zamieszkania w komunalnym zasobie mieszkaniowym.
- ✓ Realizacja inwestycji mieszkaniowych oraz modernizacja substancji mieszkaniowej w różnych formach własności.
- ✓ Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe.
- ✓ Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów z funkcją mieszkaniową.
- ✓ Dostosowywanie zasobów mieszkaniowych i infrastruktury do potrzeb osób z ograniczeniami w mobilności i percepcji.
- ✓ Realizacja projektów rewitalizacyjnych oraz poprawiających jakość przestrzeni publicznych z uwzględnieniem reurbanizacji śródmieścia.
- ✓ Realizacja działań związanych z zagospodarowaniem i podniesieniem standardu przestrzeni publicznych w sąsiedztwie zamieszkania – programy utwardzania ulic gruntowych, remontów chodników oraz doświetlenia ulic, zagospodarowanie placów i skwerów.
- ✓ Likwidowanie dysproporcji pomiędzy poszczególnymi obszarami miasta w dostępie do usług publicznych.

Cel III.3. MIASTO WRAŻLIWE SPOŁECZNIE

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
III.3.1. Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (w miejscu zamieszkania) w ogólnej liczbie mieszkańców	2,7%	2018	poniżej 3%
	Liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego na 1.000 osób w wieku poniżej 18 roku życia	9,5	2018	15
	Liczba miejsc w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej na 1.000 mieszkańców	1,8	2018	3,0
III.3.2. Wspieranie aktywizacji zawodowej	Liczba miejsc w żłobkach na 1.000 dzieci do lat 3	142,5	2018	250
	Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego na 1.000 dzieci w wieku 3-6 lat	1041,9	2018	utrzymanie poziomu
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	48,5%	2018	tendencja spadkowa

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Wspieranie mieszkańców w rozwiązywaniu problemów socjalno-bytowych.
- ✓ Tworzenie zasobu mieszkań chronionych, usamodzielnienia i treningowych.
- ✓ Działalność tzw. asysty rodzinnej, przeciwdziałanie zjawiskom przemocy w rodzinie.
- ✓ Budowa, modernizacja i rozbudowa infrastruktury placówek pomocy społecznej.
- ✓ Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wsparcia dziennego, środowiskowych domach samopomocy, domach pobytu dziennego – we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- ✓ Wypracowanie lokalnych standardów dla usług socjalnych.
- ✓ Rozwój systemu zintegrowanych usług dla seniorów.
- ✓ Działania na rzecz rozwoju współpracy środowisk senioralnych.
- ✓ Wspieranie aktywizacji osób bezrobotnych oraz rozwój form pośrednictwa i poradnictwa zawodowego.
- ✓ Pomoc osobom uzależnionym i profilaktyka uzależnień.
- ✓ Realizacja działań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz integracji osób niepełnosprawnych.
- ✓ Zwiększenie liczby punktów udzielających wsparcia osobom z zaburzeniami i chorobami psychicznymi.
- ✓ Stworzenie miejsc integracji i samopomocy osiedlowej.

OBSZAR IV. ZDROWE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO

W 2030 roku Bydgoszcz szczyli się dobrą jakością środowiska, z rozwiązaniem problemem jakości powietrza, z wdrożonymi działaniami w zakresie ochrony klimatu i adaptacji do jego zmian, z zaawansowaną gospodarką niskoemisyjną i cyrkulacyjną, ze sprawnym systemem gospodarki odpadami oraz wysoką jakością wody. Realizowane są również działania naprawcze w innych dziedzinach, które mają wpływ na zdrowie i jakość życia mieszkańców.

Gospodarka miejska prowadzona jest zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju: korzystanie z zasobów naturalnych z myślą o przyszłych pokoleniach. Działania takie możliwe są dzięki wysokiej świadomości ekologicznej mieszkańców, preferujących zero- lub niskoemisyjne środki transportu i źródła energii, dbających o oszczędne korzystanie z naturalnych zasobów.

Cechą Bydgoszczy są przyjaźnie zorganizowane przestrzenie publiczne. Zielone korytarze, biegnące od otaczających miasto lasów, przez parki, ogrody do terenów zielonych, rozciągających się wzdłuż Brdy, Wisły i Kanału Bydgoskiego dają możliwość aktywnej rekreacji.

Cel IV.1. ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA

IV.1.1. Ład przestrzenny

IV.1.2. Czyste powietrze

IV.1.3. Ochrona klimatu i adaptacja do zmian klimatu

IV.1.4. Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Program ochrony środowiska dla miasta Bydgoszczy
- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Bydgoszczy
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta Bydgoszczy
- Strategia rozwoju elektromobilności dla Miasta Bydgoszczy (planowany)
- Program ochrony powietrza dla 4 stref województwa kujawsko-pomorskiego ze względu na przekroczenie wartości docelowych benzo(a)pirenu
- Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja bydgoska ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszony PM10
- Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu dla Miasta Bydgoszczy - SECAP (planowany)
- Plan adaptacji Miasta Bydgoszczy do zmian klimatu
- Program ochrony potencjału przyrodniczego miasta (planowany)
- Założenia do planu zaopatrzenia Bydgoszczy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
- Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych

Cel IV.1. ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
IV.1.1. Ład przestrzenny	Udział powierzchni miasta objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	37,4%	2018	50% lub więcej
IV.1.2. Czyste powietrze	Roczna ocena jakości powietrza pod względem ochrony zdrowia (najniższa ocena wśród badanych parametrów)	Klasa C	2018	Klasa B
	Liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu stężeń dobowych pyłu zawieszonego PM10 w ciągu roku: - Plac Poznański (pomiar automatyczny) - ul. Warszawska (pomiar automatyczny)	85 dni 81 dni	2018	poniżej 35 dni
IV.1.3. Ochrona klimatu i adaptacja do zmian klimatu	Pojemność miejskich urządzeń do retencjonowania wody opadowej	10,8 tys. m ³	2018	45 tys. m ³
	Udział terenów zieleni: lasów, parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej oraz ulicznej w powierzchni miasta	36,9%	2018	utrzymanie poziomu
	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych, z wyłączeniem innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne	Dane bazowe określone zostaną na 31.12.2020 r.		60%
	Roczna emisja CO ₂ z terenu całego miasta	2.518.907 Mg CO ₂ e	2018	tendencja spadkowa
IV.1.4. Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	26,0%	2018	utrzymanie poziomu
	Potencjał ekologiczny rzeki Brdy (w pięciostopniowej skali, klasa I – bardzo dobry, klasa V – zły)	klasa II	2017	utrzymanie poziomu
	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w ciągu roku	34,7 m ³	2018	poniżej 33 m ³
	Udział odpadów posegregowanych w ogólnej ilości odpadów komunalnych	Dane bazowe określone zostaną na 31.12.2020 r.		tendencja wzrostowa

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Zwiększanie obszaru miasta objętego miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
- ✓ Wdrażanie zasad projektowania uniwersalnego – dostosowanie do potrzeb osób w każdym wieku – zarówno dla inwestycji miejskich jak i innych inwestorów.
- ✓ Projektowanie rozwiązań chroniących korytarze ekologiczne i kliny napowietrzające, łączenie terenów zieleni w zintegrowany system, ze szczególnym uwzględnieniem terenów przybrzeżnych Bydgoskiego Węzła Wodnego (Brda, Wisła, Kanał Bydgoski oraz struga Flis z mniejszymi strugami).
- ✓ Konsultowanie rozwiązań architektonicznych i przestrzennych dla inwestycji miejskich na etapie przedprojektowym; częstsza organizacja konkursów architektonicznych.
- ✓ Wypracowanie zasad i standardów zagospodarowania przestrzeni publicznych.
- ✓ Rewitalizacja terenów zdegradowanych przestrzennie i środowiskowo.
- ✓ Wprowadzanie rozwiązań finansowych, technicznych i prawnych, przyspieszających wymianę źródeł ogrzewania na niskoemisyjne.
- ✓ Rozwój systemu ciepłowniczego miasta.
- ✓ Wdrażanie przedsięwzięć związanych z rozwojem zero- i niskoemisyjnych form transportu w mieście.
- ✓ Wdrażanie rozwiązań zmierzających do racjonalizacji/ograniczenia zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w ramach realizowanych usług miejskich.
- ✓ Promowanie budownictwa energooszczędnego.
- ✓ Wdrażanie rozwiązań dla zapewnienia termicznego komfortu mieszkańców i ograniczenia miejskiej wyspy ciepła.
- ✓ Zwiększanie powierzchni asymilacyjnej zieleni w mieście przez stosowanie pionowych i powierzchniowych rozwiązań w zazielenianiu przestrzeni, tworzenie korzystnych warunków dla owadów i innych przedstawicieli świata zwierząt.
- ✓ Ochrona przyrody: utrzymanie i ochrona terenów zieleni, ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, ochrona bioróżnorodności, ochrona przed gatunkami inwazyjnymi.
- ✓ Zintegrowane zarządzanie wodami opadowymi w oparciu o tzw. szarą i błękitno-zieloną infrastrukturę.
- ✓ Inwestycje usprawniające system gospodarki wodą pitną oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków.
- ✓ Rozbudowa systemu unieszkodliwiania odpadów komunalnych.
- ✓ Identyfikacja terenów zanieczyszczonych (skażonych) i usuwanie zanieczyszczeń.
- ✓ Monitorowanie i likwidacja zagrożeń oraz zwalczanie negatywnych skutków wynikających ze skażenia terenów dawnego „ZACHEMU”.
- ✓ Realizacja różnorodnych form edukacji ekologicznej, skierowanej do różnych grup mieszkańców oraz współpraca z organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami, uczelniami. Koordynowanie działań z zakresu edukacji ekologicznej jednostek miejskich.
- ✓ Wdrożenie metod utrzymania i polepszenia porządku i czystości w przestrzeni miejskiej.

OBSZAR V. NOWOCZESNY TRANSPORT I KOMUNIKACJA

W 2030 roku Bydgoszcz charakteryzuje dobra dostępność wewnętrzna i zewnętrzna, oparta na niskoemisyjnej komunikacji publicznej, wykorzystującej nowoczesne rozwiązania w zakresie mobilności miejskiej. Podstawą lokalnego transportu pasażerskiego jest rozbudowany system tramwajowy, niskoemisyjna komunikacja autobusowa, uzupełnione przewozami kolejowymi. Ważnymi elementami systemu mobilności miejskiej są transport rowerowy oraz ruch pieszcy, oparte na dobrze rozwiniętej i bezpiecznej infrastrukturze. Preferencje dla komunikacji publicznej zachęcają mieszkańców do rezygnacji z indywidualnej komunikacji samochodowej. Wysoka jakość komunikacji publicznej oraz infrastruktury transportowej dostosowanej do potrzeb różnych grup ułatwia prowadzenie aktywnego trybu życia i korzystania z oferowanych przez miasto usług.

System transportu kolejowego i autobusowego oraz sieć dróg rowerowych służy spójności transportowej aglomeracji bydgoskiej.

Miasto jest dobrze skomunikowane z innymi ośrodkami gospodarczymi w kraju i za granicą poprzez system dróg, w tym dróg ekspresowych S5 i S10, zmodernizowane linie kolejowe, nowoczesny port lotniczy oraz dobrze rozwiniętą siatkę połączeń lokalnych, regionalnych, krajowych i międzynarodowych. W zakresie przewozu towarów Bydgoszcz jest ważnym, europejskim węzłem transportowym – platformą multimodalną (Węzeł Logistyczny Bydgoszcz), łączącą transport kolejowy, drogowy, lotniczy i wodny śródlądowy.

Kontaktom wewnętrznym i zewnętrznym służy nowoczesna, rozwinięta infrastruktura informacyjno-komunikacyjna.

CEL V.1. ZRÓWNOWAŻONY I SPÓJNY SYSTEM TRANSPORTOWY

V.1.1. Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe

V.1.2. Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa bydgoskiego obszaru funkcjonalnego

CEL V.2. E-DOSTĘPNOŚĆ

V.2.1. Powszechność dostępu do infrastruktury komunikacyjno-informacyjnej

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Plan zrównoważonej mobilności miejskiej z uwzględnieniem bydgoskiego obszaru funkcjonalnego (planowany)
  - Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Bydgoszczy (Plan Transportowy)
  - Program rozwoju infrastruktury ruchu pieszego i rowerowego (planowany)
  - Wieloletni program utwardzania ulic gruntowych zlokalizowanych na terenie miasta Bydgoszczy
  - Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Bydgoszczy

Cel V.1. ZRÓWNOWAŻONY I SPÓJNY SYSTEM TRANSPORTOWY

<i>Cele operacyjne</i>	<i>Wskaźniki</i>	<i>Wartość bazowa</i>	<i>Rok</i>	<i>Wartość docelowa 2030</i>
V.1.1. Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe	Udział sygnalizacji świetlnych objętych inteligentnym systemem transportowym (ITS) w całkowitej liczbie sygnalizacji świetlnych w mieście	49,7%	2018	80%
	Udział podróży komunikacją publiczną lub rowerem w wewnętrznych podróżach pieszych	31,5%	2018	tendencja wzrostowa
	- komunikacja publiczna	29,2%		
	- rower	2,3%		
	Liczba pasażerów przewiezionych komunikacją miejską	89,9 mln	2018	tendencja wzrostowa
	Udział osób eksponowanych na hałas drogowy wyrażony wskaźnikiem długookresowego średniego poziomu dźwięku, wyznaczonego w ciągu wszystkich dób w roku z uwzględnieniem pory dnia $L_{DWN} > 55$ dB	56,7%	2016	45,0%
	Długość wydzielonej infrastruktury rowerowej przypadająca na 100 km ² powierzchni miasta	57,1 km	2018	105,0 km
Liczba samochodów osobowych na 1.000 mieszkańców	596,0	2018	tendencja spadkowa	
V.1.2. Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa bydgoskiego obszaru funkcjonalnego	Liczba pasażerów odprawionych z bydgoskiego lotniska	413.245	2018	ponad 600.000
	Średni czas podróży do innych ośrodków metropolitalnych (samochód/pociąg – liczba godzin)	W-wa 3,2/3,3 Gdańsk 2,0/1,5 Szczecin 3,7/4,7 Poznań 2,0/1,4 Białystok 4,9/6,5 Wrocław 3,9/3,9 Kraków 5,2/6,1 Berlin 4,5/ 4,2 Budap.9,7/14,7 Kijów 12,7/16,8	2018	tendencja spadkowa

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Rozbudowa infrastruktury transportu publicznego (w zakresie funkcjonalności, komfortu podróżowania, dostępności, dostosowania do potrzeb osób w każdym wieku itp.) – nowe linie tramwajowe, systemy: parkuj i jedź, parkuj i idź, pożegnaj i jedź oraz zostaw rower i jedź, bus pasy, infrastruktura przystankowa, węzły przesiadkowe, aplikacje, systemy płatności.
- ✓ Zakup nowoczesnego taboru autobusowego i tramwajowego (zero- i niskiemisyjne, dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami).
- ✓ Modernizacja i rozbudowa zaplecza technicznego komunikacji publicznej.
- ✓ Rozbudowa systemu ITS wraz z zastosowaniem czujników drogowych i urządzeń do śledzenia transportu publicznego.
- ✓ Budowa zintegrowanego, aglomeracyjnego systemu transportu rowerowego.
- ✓ Modernizacja i rozbudowa infrastruktury ruchu pieszego.
- ✓ Zmiany organizacyjne komunikacji miejskiej oraz integracja różnych form transportu.
- ✓ Wyłączenie lub ograniczenie ruchu samochodowego na terenach śródmiejskich.
- ✓ Budowa i modernizacja ulic i obiektów inżynierskich układu podstawowego.
- ✓ Realizacja programu utwardzania ulic gruntowych.
- ✓ Realizacja przedsięwzięć na rzecz ograniczenia hałasu komunikacyjnego.
- ✓ Rozwój linii międzygminnych komunikacji publicznej.
- ✓ Zabieganie o realizację inwestycji krajowych i regionalnych dotyczących budowy dróg ekspresowych, budowy suchego portu/platformy multimodalnej, modernizacji linii kolejowych.
- ✓ Większe wykorzystanie transportu kolejowego w ruchu dojazdowym, w tym zmiana na stacji końcowych.
- ✓ Rozbudowa bydgoskiego lotniska oraz działania na rzecz zwiększenia liczby połączeń lotniczych.
- ✓ Udział w działaniach związanych z rozwojem żeglugi śródlądowej i wykorzystaniem międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40.
- ✓ Cykliczne badania zachowań transportowych mieszkańców (nie rzadziej niż co pięć lat), pozwalających ocenić skuteczność dotychczasowych działań.

Cel V.2. E-DOSTĘPNOŚĆ

<i>Cele operacyjne</i>	<i>Wskaźniki</i>	<i>Wartość bazowa</i>	<i>Rok</i>	<i>Wartość docelowa 2030</i>
V.2.1. Powszechność dostępu do infrastruktury komunikacyjno-informacyjnej	Udział mieszkań z możliwym dostępem do Internetu szerokopasmowego o przepustowości powyżej 100 Mb/s	78,1%	2018	100%

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Rozwój infrastruktury szybkiego Internetu, łączy światłowodowych.
- ✓ Zwiększanie dostępności bezpłatnego Internetu w obiektach użyteczności publicznej.
- ✓ Rozwój usług świadczonych drogą elektroniczną.

OBSZAR VI. NOWOCZESNA GOSPODARKA

W 2030 roku Bydgoszcz wyróżnia się dynamicznym, nowoczesnym środowiskiem gospodarczym włączonym w nurt globalnych wydarzeń ekonomicznych, wspieranym przez dobrze rozwiniętą współpracę międzynarodową przedsiębiorców i samorządu miasta. Bydgoskie firmy cechuje wysoka innowacyjność oparta zarówno na własnych działaniach, współpracy z ośrodkami badawczymi, jak i transferze technologii z zewnątrz. Dzięki temu mogą one oferować atrakcyjne miejsca pracy.

Aktywność gospodarcza mieszkańców wspierana jest przez działalność wielu instytucji otoczenia biznesu, a siłą bydgoskiej gospodarki są sieci współpracy działające w oficjalnych strukturach, jak i poza nimi.

Rozwojowi gospodarczemu służy potencjał bydgoskich uczelni wyższych, będących zarówno kuźnią wykwalifikowanych kadr, jak również zapleczem badawczym.

Stan bydgoskiej gospodarki oraz wysoka wydajność pracy i dostępność terenów inwestycyjnych powodują, że miasto jest atrakcyjnym miejscem do lokowania działalności gospodarczej.

CEL VI.1. KONKURENCYJNA GOSPODARKA

VI.1.1. Atrakcyjne miejsca pracy

VI.1.2. Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości

VI.1.3. Rozwój sieci współpracy na rzecz rozwoju gospodarki obszaru metropolitalnego

VI.1.4. Miasto atrakcyjne turystycznie

CEL VI.2. SILNY OŚRODEK NAUKOWY – BADANIA NAUKOWE, TRANSFER WIEDZY I INNOWACJI

VI.2.1. Wysoki status bydgoskich uczelni

VI.2.2. Efektywna współpraca nauki, biznesu i samorządu

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Program przeciwdziałania bezrobociu, promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy
- Program wsparcia rozwoju gospodarczego Bydgoszczy (planowany)
- Program rozwoju turystyki dla Miasta Bydgoszczy (planowany)
- Program współpracy Miasta ze środowiskiem akademickim Bydgoszczy (planowany)

Cel VI.1. KONKURENCYJNA GOSPODARKA

<i>Cele operacyjne</i>	<i>Wskaźniki</i>	<i>Wartość bazowa</i>	<i>Rok</i>	<i>Wartość docelowa 2030</i>
VI.1.1. Atrakcyjne miejsca pracy	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w relacji do średniej miast wojewódzkich (miasta wojewódzkie =100%)	90,4%	2018	110%
	Udział pracujących w sektorze usług	69,8%	2018	80%
	Udział przedsiębiorstw przemysłowych (z liczbą pracujących powyżej 49 osób), które wprowadziły innowacje produktowe, procesowe, organizacyjne lub marketingowe w % ogółu przedsiębiorstw przemysłowych w ostatnich 3 latach	60,0%	2017	tendencja wzrostowa
VI.1.2. Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości	Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1.000 mieszkańców	120,8	2018	powyżej 150
	Istniejąca powierzchnia biurowa	97.850 m ²	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w rejestrze REGON	480	2018	tendencja wzrostowa
VI.1.3. Rozwój sieci współpracy na rzecz rozwoju gospodarki obszaru metropolitalnego	Liczba członków funkcjonujących klastrów	170	2019	tendencja wzrostowa
	Saldo rejestracji podmiotów gospodarczych w bydgoskim obszarze metropolitalnym	604	2017	tendencja wzrostowa
VI.1.4. Miasto atrakcyjne turystycznie	Liczba hoteli 4- i 5- gwiazdkowych	6 + 1	2018	7 + 2
	Liczba miejsc noclegowych w hotelach 4- i 5-gwiazdkowych	1047 + 41		1220 + 82
	Liczba udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych – w tym turystom zagranicznym	459.804 114.879	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba międzynarodowych wydarzeń turystyki biznesowej, trwających co najmniej 2 dni, z liczbą uczestników co najmniej 50 osób	28	2018	tendencja wzrostowa

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Działania związane z promocją gospodarczą i ofertą inwestycyjną miasta.
- ✓ Zaangażowanie Miasta w inicjatywy klastrowe.
- ✓ Rozwijanie współpracy szkół z uczelniami i przedsiębiorcami.
- ✓ System szkoleń, działań i projektów podnoszących aktywność zawodową i przedsiębiorczość bydgoszczan.
- ✓ Rozwój różnych form edukacji z zakresu przedsiębiorczości w szkołach.
- ✓ Rozwój usług, świadczonych na rzecz gospodarki i szeroko rozumianego biznesu w oparciu o funkcjonujące w strukturze miasta instytucje otoczenia biznesu.
- ✓ System ulg dla przedsiębiorców.
- ✓ Działalność Rady Gospodarczej przy Stowarzyszeniu Metropolia Bydgoszcz.
- ✓ Rozwój ekonomii współdzielenia oraz ekonomii społecznej.
- ✓ Wdrażanie rozwiązań w partnerstwie publiczno-privatnym i publiczno-społecznym.
- ✓ Realizacja inwestycji infrastrukturalnych poprawiających warunki prowadzenia działalności gospodarczej.
- ✓ Budowa platformy multimodalnej.
- ✓ Promocja gospodarcza miasta w kraju i za granicą (m.in. targi, konferencje, misje gospodarcze).
- ✓ Wzmacnianie roli Bydgoszczy jako ośrodka targowo-wystawienniczego oraz miejsca organizacji międzynarodowych konferencji i kongresów, wydarzeń kulturalnych, sportowych, gospodarczych.
- ✓ Rozwój produktów turystycznych oparty na walorach wodnych Bydgoszczy i dziedzictwie przemysłowym oraz na potencjale kulturowym miasta.

Cel VI.2. SILNY OŚRODEK NAUKOWY – BADANIA NAUKOWE, TRANSFER WIEDZY I INNOWACJI*

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
VI.2.1. Wysoki status bydgoskich uczelni	Liczba dyscyplin naukowych lub artystycznych** z kategorią naukową A+, A i B+	4	2018	tendencja wzrostowa
	Pozycja uczelni bydgoskich w ogólnopolskim rankingu uczelni wyższych PERSPEKTYWY: - ranking uczelni akademickich - ranking uczelni niepublicznych	48 (UTP) 61-70 (UKW) 18 (KPSW) 28 (WSG) 28 (BSW)	2019	tendencja wzrostowa
	Liczba nadanych w danym roku stopni naukowych oraz tytułów: - doktora - doktora habilitowanego - profesora	99 14 3	2017	tendencja wzrostowa
VI.2.2. Efektywna współpraca nauki, biznesu i samorządu	Liczba uzyskanych przez bydgoskie instytucje naukowe praw własności przemysłowej oraz wyłącznych praw hodowcy do odmiany – w tym praw dotyczących wynalazków i wzorów użytkowych	87 20	2018	300 60
	Liczba projektów bydgoskich instytucji naukowych, obejmujących badania naukowe lub prace rozwojowe	166	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba funkcjonujących przedsiębiorstw akademickich typu spin-off oraz spin-out na uczelniach bydgoskich	21	2018	tendencja wzrostowa

* Ze względu na zmiany wprowadzone ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz wdrażaniem nowej wersji systemu POL-on, wskaźniki dotyczące uczelni wyższych mogą ulec zmianom.

** Wskaźnik dostosowany do przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Dane za 2018 r. dotyczą liczby wydziałów z kategorią naukową A+ i A. Pierwsza ewaluacja jednostek naukowych na nowych zasadach odbędzie się w 2021 r.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Przeznaczenie corocznych dotacji celowych z budżetu miasta na wsparcie bydgoskich uczelni publicznych.
- ✓ Przyznawanie nagród Prezydenta Miasta w dziedzinie nauki.
- ✓ Działania na rzecz konsolidacji bydgoskich uczelni.
- ✓ Wsparcie Miasta przy organizacji międzynarodowych wydarzeń naukowych oraz wspólna realizacja projektów międzynarodowych Miasta i uczelni.
- ✓ Wypracowanie, we współpracy ze środowiskiem akademickim i gospodarczym, strategii wspierania sektorów gospodarki mających największe szanse na osiągnięcie dobrych rezultatów.
- ✓ Wzmocnienie więzi naukowo-biznesowych bydgoskich uczelni z przedsiębiorcami.
- ✓ Pobudzanie przedsiębiorczości akademickiej, promowanie działalności typu spin-off i spin-out i innych narzędzi budowy innowacyjnej gospodarki.
- ✓ Umiejscowienie procesu dydaktycznego i badawczego, wspólne prowadzenie badań z partnerami zagranicznymi i krajowymi (budowa platformy umożliwiającej sieciowanie zespołów badawczo-eksperymentalnych, zapewniającej zaplecze biznesowe dla różnych działań, mobilizującej zasoby do tworzenia np. grup roboczych rozwiązujących różne problemy).
- ✓ Działania zmierzające do utworzenia w Bydgoszczy Uniwersytetu Medycznego.

V. WDRAŻANIE I MONITORING

Strategia Rozwoju Bydgoszczy to najważniejszy dokument programowy, określający oczekiwane dla rozwoju Bydgoszczy zmiany i dziedziny, w których powinny one zajść. Realizacja celów zapisanych w strategii będzie istotnie wpływać na zagospodarowanie przestrzeni miejskich. Wymiar przestrzenny dokumentu, określający model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta ujęty będzie w zapisach aktualizowanego **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bydgoszczy**. Prace nad aktualizacją strategii rozwoju oraz studium prowadzone były w tym samym czasie.

Obowiązek realizacji strategii oraz odpowiedzialność za osiągnięcie wyznaczonych celów spoczywa na samorządzie miasta, jednak sukces nie będzie możliwy bez zaangażowania wielu osób i podmiotów spoza miejskich struktur organizacyjnych. Dlatego rola instytucji miejskich w zakresie wdrażania zapisów dokumentu będzie bardzo szeroka i różnorodna, począwszy od realizacji konkretnych zadań, poprzez inicjowanie i wspomaganie przedsięwzięć innych podmiotów, koordynowanie działań, tworzenie platform współpracy, skończywszy na monitorowaniu efektów i stopnia realizacji celów.

Istotnym elementem wdrażania i monitoringu strategii będzie dalsze zaangażowanie strony społecznej. Jest ono przewidziane na etapie przygotowywania programów wdrożeniowych, realizacji oraz dyskusji nad efektami wdrażania dokumentu.

METODA

Dokument strategii wyznacza pożądane kierunki zmian (cele i kierunki działań), których osiągnięcie możliwe będzie poprzez wdrażanie konkretnych przedsięwzięć i projektów. Ich realizacja powinna wynikać z dokumentów wdrożeniowych. Podstawą systemu wdrażania strategii będą **programy wdrożeniowe** (strategie, plany, programy branżowe i funkcjonalne), zawierające szczegółowe rozwiązania, przedsięwzięcia i zadania, planowane do realizacji w okresie kilkuletnim. Wymóg posiadania przez Miasto części dokumentów wynika z obowiązku ustawowego, jednak zadania w nich ujęte również powinny być zbieżne ze strategią rozwoju miasta i wpływać na osiągnięcie celów zapisanych w dokumencie. Część z funkcjonujących obecnie dokumentów pełnić będzie rolę programów wdrożeniowych. Jednak swoim zakresem merytorycznym nie obejmują one całości zagadnień objętych celami strategii i koniecznych do wdrożenia zmian, dlatego też konieczne będzie opracowanie i uchwalenie nowych programów.

Propozycje programów wdrożeniowych dla poszczególnych obszarów strategicznych zawarte są w rozdziale IV. Programy przypisane zostały tylko do jednego obszaru, chociaż część z nich realizuje cele zawarte w kilku obszarach. Nie jest to zamknięty katalog programów, w trakcie wdrażania strategii, może pojawić się potrzeba opracowania innego niż wymienione dokumenty bądź korekty istniejących.

Programy wdrożeniowe powinny spełniać następujące kryteria:

- zgodność z celami i wyzwaniami Strategii Rozwoju Bydgoszczy,
- zgodność zakresu dziedzinowego z odpowiednim obszarem strategicznym,
- określony, kilkuletni okres obowiązywania max. 10 lat (najlepiej ok. 5-letni) oraz ramy czasowe realizacji zapisanych w nich zadań,
- określone szacunkowe koszty zadań i źródła ich finansowania,
- wskazany koordynator, odpowiedzialny za wdrażanie dokumentu oraz realizatorzy poszczególnych zadań,
- określony system wdrażania, monitoringu i oceny, w tym wskaźniki oceny efektów realizacji programów,
- przygotowanie dokumentu z udziałem lokalnych społeczności,
- rozłączność zakresu merytorycznego poszczególnych programów wdrożeniowych.

Część wskazanych obowiązujących dokumentów, na obecnym etapie może nie spełniać wszystkich ww. kryteriów, np. ze względu na wymogi ustawowe. Jednak w procesie wdrażania strategii, programy powinny zostać poddane aktualizacji zgodnie z przyjętymi zasadami.

Programy wdrożeniowe zawierające konkretne zadania realizacyjne będą wskazywać:

- podmiot wiodący,
- konieczne dla realizacji celów instrumenty, którymi dysponuje Miasto i inne podmioty,
- niezbędny zakres współpracy,
- zależności pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w realizację programów wdrożeniowych i celów strategicznych.

Nie wszystkie przedsięwzięcia, których realizacja będzie miała wpływ na osiągnięcie wyznaczonych celów, będzie można ująć w programach. Niektóre z tych zadań mogą wręcz stanowić odrębne samodzielne projekty. Ponadto istotnym elementem wdrażania strategii, będzie przygotowanie i wdrażanie odpowiednich standardów, procedur i zasad postępowania, dotyczących m.in.: standardów usług miejskich, zasad zagospodarowania i kształtowania przyjaznych przestrzeni miejskich, zasad współpracy z różnymi podmiotami czy gospodarowania miejskimi zasobami.

NIEZBĘDNE ZASOBY

NARZĘDZIA ORGANIZACYJNE I PROCEDURALNE

- standaryzacja dokumentów programowych oraz procedury ich przygotowania,
- odpowiedzialność za realizację poszczególnych programów wynikać będzie z oficjalnie określanych dla danej jednostki kompetencji,
- zintegrowane podejście do rozwiązywania problemów i realizacji projektów,
- zobowiązanie wydziałów Urzędu Miasta Bydgoszczy i miejskich jednostek organizacyjnych do zogniskowania prowadzonych działań na celach strategii,
- powołanie koordynatorów odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych celów,
- określenie procedur monitorowania realizacji strategii,

ZASOBY FINANSOWE

- wdrażanie oparte będzie przede wszystkim o środki budżetu miasta, w tym środki pozyskiwane ze źródeł zewnętrznych krajowych i europejskich,
- planowanie budżetowe oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa będą skorelowane z celami strategii,
- uzupełnieniem źródeł finansowania strategii będą środki partnerów publicznych i prywatnych, zaangażowanych w realizację strategii,

ZASOBY KADROWE

- podstawowy ciężar prac wdrożeniowych opierać będzie się na zasobach kadrowych Urzędu Miasta i miejskich jednostek organizacyjnych,
- wykorzystywane będą zasoby kadrowe innych instytucji zaangażowanych w projekty realizacyjne.

Nadzór nad całością działań związanych z realizacją strategii pełni Prezydent Bydgoszczy przy wsparciu wskazanego Zastępcy. Natomiast jednostką odpowiedzialną za koordynację wdrażania strategii jest wydział wskazany przez Prezydenta Miasta, obecnie Wydział Zintegrowanego Rozwoju, którego zadania to w szczególności:

- monitoring realizacji strategii,
- współpraca z jednostkami odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację programów wdrożeniowych,
- monitoring sytuacji społeczno-gospodarczej miasta i obszaru funkcjonalnego oraz zewnętrznych uwarunkowań rozwoju,
- przygotowywanie raportów i informacji o stanie wdrażania strategii,
- inicjowanie i prowadzenie prac związanych z aktualizacją dokumentu.

CZUJNOŚĆ

Proces wdrażania strategii będzie podlegał ciągłej obserwacji. Monitorowana będzie realizacja programów wdrożeniowych, a także ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza miasta. Co roku będą zbierane i analizowane dane, służące wyliczeniu wartości wskaźników realizacji celów zapisanych w strategii. Bieżące wartości wskaźników poddane zostaną weryfikacji pod kątem postępów w dochodzeniu do wartości docelowej lub utrzymania założonej tendencji rozwojowej. Pozwoli to na ocenę skuteczności zaproponowanych interwencji.

Źródłami danych wykorzystanych do monitoringu wskaźnikowego są przede wszystkim informacje Urzędu Miasta i miejskich jednostek organizacyjnych oraz zasoby statystyki publicznej, w szczególności dane pochodzące z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy. Pozostałe dane zostały pozyskane z Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych, Izby Administracji Skarbowej w Bydgoszczy, Komendy Miejskiej Policji w Bydgoszczy, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej

w Gdańsku, Państwowej Komisji Wyborczej, Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy, Portu Lotniczego Bydgoszcz S.A., Urzędu Komunikacji Elektronicznej, Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Wydziału Zdrowia Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, portalu Perspektywy oraz zintegrowanego systemu informacji o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on.

Podstawowe elementy monitoringu strategii:

- Bieżący monitoring realizacji programów/zadań wdrożeniowych przez ich realizatorów.
- Monitoring projektów podejmowanych na rzecz wdrożenia strategii przez partnerów spoza struktur samorządu miejskiego.
- Monitoring wskaźników przyjętych do oceny efektywności podejmowanych działań – obserwacja wielkości i ich zgodności z założonymi wartościami docelowymi lub tendencjami tj. długookresowymi skłonnościami do jednokierunkowych zmian (wzrostu/spadku) wartości badanej zmiennej.
- Monitoring sytuacji w obszarach kluczowych poprzez zbieranie i analizę szeregu innych informacji, również poprzez śledzenie wielkości wskaźników pomocniczych.
- Uzupełnienie „monitoringu wskaźnikowego” (dane ilościowe) badaniami opinii i oczekiwań mieszkańców, dotyczących głównie oceny jakości usług publicznych oraz zaangażowania mieszkańców w działania obywatelskie.
- Coroczne przedstawienie raportu z realizacji strategii wraz z wnioskami i rekomendacjami dotyczącymi dalszego wdrażania dokumentu oraz ewentualnej aktualizacji strategii.

REAGOWANIE

Zarządzanie strategiczne to proces ciągły. Osiągnięcie długofalowych celów rozwojowych zapisanych w strategii w istotny sposób zależy od efektów wdrażanych interwencji, ale w znaczącym stopniu wpływają na to również niezależne od samorządu zmiany uwarunkowań, w jakich funkcjonuje miasto.

Monitoring skutków wdrażanych interwencji, stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz sytuacji społeczno-gospodarczej pozwoli na formułowanie wniosków i rekomendacji będących podstawą do podjęcia decyzji o aktualizacji dokumentu lub przygotowaniu nowej strategii.

Do czynników mających wpływ na decyzję o aktualizacji dokumentu „Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju” należą:

- istotna zmiana uwarunkowań zewnętrznych, wymagająca działań adaptacyjnych do nowej sytuacji społeczno-ekonomicznej w skali makro,
- znacząca zmiana uwarunkowań wewnętrznych, zdiagnozowanie w mieście obszarów wymagających interwencji, a nie opisanych w strategii,
- brak możliwości wprowadzenia zmian umożliwiających osiągnięcie zapisanych celów,
- osiągnięcie wyznaczonych w strategii celów.

BYDGOSZCZ
2030